

Administració i polítiques públiques

Codi: 101114
Crèdits: 12

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500259 Ciència Política i Gestió Pública	OB	2	A

La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Professor/a de contacte

Nom: Ixchel Perez Duran

Correu electrònic: Ixchel.Perez@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: espanyol (spa)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: Sí

Altres indicacions sobre les llengües

El material docent pot ser en català, castellà i/o anglès.

Equip docent

Andrea Noferini

Prerequisits

Es dona per suposat que l'estudiant coneix adequadament, com a mínim, els conceptes i teories treballats a l'assignatura "Ciència Política" de 1r de Grau. També es dona per suposat que l'estudiant llegeix habitualment diaris de premsa generalista.

Objectius

Aquesta assignatura és obligatòria en el segon curs del Grau de Ciència Política i Gestió Pública. Com a assignatura anual, pretén, d'una banda, treballar a fons els principals conceptes i models que actualment dominen el panorama en l'anàlisi de l'administració pública i de les polítiques públiques des d'una perspectiva sectorial. D'altra banda, introdueix també la referència constant a l'experiència comparada en l'administració, la gestió pública i les polítiques públiques, amb l'estudi de casos en contextos polítics i culturals diferents.

Té com a objectiu principal que els estudiants coneguin aquests referents teòrics i empírics i que els sàpiguen utilitzar en la interpretació de les dinàmiques de funcionament i canvi en les administracions i les polítiques públiques.

Competències

- Analitzar polítiques públiques, tant en el seu procés d'elaboració com d'implementació.
- Aplicar el coneixement de les administracions públiques, en els seus diferents nivells, a casos concrets de l'esfera pràctica i professional.

- Aplicar les principals teories de la disciplina i els seus diferents camps a problemes pràctics i professionals reals.
- Argumentar des de diferents perspectives teòriques.
- Demostrar que s'entenen les relacions intergovernamentals i identificar la posició de les administracions públiques en el sistema polític.
- Demostrar un bon nivell d'expressió escrita en diferents registres.
- Descriure i entendre el funcionament de les administracions públiques a escala estatal, subestatal i supraestatal.
- Diferenciar les principals teories de la disciplina i els diferents camps; les elaboracions conceptuals, els marcs i els enfocaments teòrics que fonamenten el coneixement de la disciplina i els seus diferents àmbits i subàrees, així com el seu valor per a la pràctica professional mitjançant casos concrets.
- Elaborar i planificar recerques o informes analítics.
- Fer exposicions orals efectives i adaptades a l'audiència.
- Gestionar la distribució del temps disponible per assolir els objectius establerts per portar a terme la tasca prevista.
- Identificar fonts de dades i fer recerques bibliogràfiques i documentals.
- Interpretar i utilitzar acadèmicament textos en anglès.
- Mostrar una bona capacitat per transmetre informació, diferenciant els missatges clau per als diferents destinataris.
- Sintetitzar i analitzar informació de manera crítica.
- Treballar autònomament.
- Treballar en equip i en xarxa, en particular en condicions interdisciplinàries.
- Utilitzar diferents eines per analitzar i explicar els processos de formulació, decisió, implementació i avaluació de les polítiques públiques.
- Utilitzar les principals tècniques de la informació i la documentació (TIC) com a eina essencial en l'anàlisi.

Resultats d'aprenentatge

1. "Exposar i descriure de manera adequada els principals corrents teòrics de l'anàlisi de les polítiques públiques: el cicle de la política; xarxes i actors; enfocaments institucionals; teoria de l'elecció racional."
2. Analitzar críticament el procés de configuració de l'agenda pública.
3. Analitzar polítiques públiques, tant en el seu procés d'elaboració com d'implementació.
4. Aplicar el coneixement de les administracions públiques, en els seus diferents nivells, a casos concrets de l'esfera pràctica i professional.
5. Argumentar des de diferents perspectives teòriques.
6. Demostrar que s'entenen les relacions intergovernamentals i identificar la posició de les administracions públiques en el sistema polític.
7. Demostrar un bon nivell d'expressió escrita en diferents registres.
8. Descriure i entendre el funcionament de les administracions públiques a escala estatal, subestatal i supraestatal.
9. Distingir les fases de la política pública: formulació, decisió, implementació i avaluació.
10. Elaborar i planificar recerques o informes analítics.
11. Fer exposicions orals efectives i adaptades a l'audiència.
12. Gestionar la distribució del temps disponible per assolir els objectius establerts per portar a terme la tasca prevista.
13. Identificar fonts de dades i fer recerques bibliogràfiques i documentals.
14. Interpretar i utilitzar acadèmicament textos en anglès.
15. Mostrar una bona capacitat per transmetre informació, diferenciant els missatges clau per als diferents destinataris.
16. Plantejar i exposar un estudi de cas d'una política pública concreta.
17. Sintetitzar i analitzar informació de manera crítica.
18. Treballar autònomament.
19. Treballar en equip i en xarxa, en particular en condicions interdisciplinàries.
20. Utilitzar diferents eines per analitzar i explicar els processos de formulació, decisió, implementació i avaluació de les polítiques públiques.
21. Utilitzar les principals tècniques de la informació i la documentació (TIC) com a eina essencial en l'anàlisi.

22. Valorar críticament alguna de les polítiques públiques dutes a terme per una autoritat en l'estat de les autonomies.

Continguts

PRIMERA PART: ADMINISTRACIÓ PÚBLICA

BLOC 1. Introducció

Tema 1. Orígens històrics de l'administració actual.

Tema 2. L'administració d'avui: una perspectiva comparada.

BLOC 2. Reformes i perspectives d'anàlisi.

Tema 3. Camins de reforma de les administracions europees i de l'administració europea.

Tema 4. La teoria aplicada a l'anàlisi de l'administració.

BLOC 3. L'administració pública a Espanya i Europa.

Tema 5. L'Administració Central de l'Estat.

Tema 6. Administració de la Generalitat de Catalunya.

Tema 7. Administració local de Catalunya: Diputacions, Consells Comarcals i Ajuntaments.

Tema 8. Administració europea.

BLOC 4. Els recursos humans i el seu compliment.

Tema 9. Models de gestió dels empleats públics a Europa.

Tema 10. Les polítiques de gestió dels recursos humans en el sector públic.

Tema 11. La motivació pel treball en el sector públic i el paper de la buroràcia representativa.

BLOC 5. Sistemes de control de les administracions: la transparència i la rendició de comptes governamental

Tema 12. La transparència i la evolució de l'administració electrònica

Tema 13. La rendició de comptes governamental

BLOC VARIABLE (extractarà 1 dels següents 2 temes)

Tema 14. Grups d'interès, conflictes d'interès, i ètica pública

Tema 15. Les polítiques públiques a l'Estat regulador

SEGONA PART: POLÍTIQUES PÚBLIQUES

Tema 1. Expansió de la intervenció estatal: Mitjans s.XX-principis XXI, àmbits i problemàtiques.

Tema 2. Estat del benestar: origen, diversificació, reestructuració, crisi.

Tema 3. Salut

Tema 4. Educació

Tema 5. Ocupació (accés al treball de joves i dones)

Tema 6. Recolzament a les famílies (dependència/cura infantil)

Tema 7. Pobresa i exclusió social

Tema 8. Polítiques de gènere

BLOC VARIABLE: Es tractaran 2 dels següents 5 temes.

Tema 9. Polítiques d'habitatge

Tema 10. Polítiques urbanes i rehabilitació de barris

Tema 11. Acció exterior

Tema 12. Cohesió europea.

Tema 13. Acció Comunitària en Salut

Tema 14. Polítiques públiques a escala local. El rol de les Ciutats en la implementació dels Objectius de l'Desenvolupament Sostenible.

Metodologia

L'assignatura "Administració i Polítiques Públiques" de 2n de Grau, té 12 cr ECTS, és a dir, un total de 300 hores de dedicació de l'estudiant (25 hores per crèdit). Aquestes s'estructurarien en els següents tipus d'activitats formatives, recolzades en la metodologia docent que s'indica:

Activitats dirigides:

Classes magistrals: exposicions per part del professor/a amb recolzament de TIC i debat en gran grup.

Presentació pública de treballs: Presentacions individuals i de grup i ronda de valoracions.

Seminaris de discussió de textos i de casos: Introducció de la sessió, presentació del text, valoració i discussió. Resolució de casos pràctics. Elaboració de simulacions. Controls de lectura.

Activitats supervisades:

Tutories de recolzament a la realització dels treballs i de seguiment del curs

Activitats autònomes:

Lectura de textos: Exercici individual de lectura comprensiva de textos

Estudi Realització d'esquemes i resums

Redacció de treballs: Recensions, assajos bibliogràfics (individuals o en grup) a partir d'una guia per a la seva realització i preparació de casos pràctics.

Avaluació: Exercici individual de proves escrites.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes teòriques (classes magistrals per part del professor/a)	56	2,24	1, 2, 3, 8, 9, 20
Presentació pública de treballs	8	0,32	7, 12, 16, 17
Seminaris de discussió de textos i de casos	28	1,12	1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 14, 17, 20, 22
Tipus: Supervisades			
Tutoria	30	1,2	5, 7, 13, 14, 16, 17
Tipus: Autònomes			
Estudi	50	2	1, 2, 4, 8, 9, 12, 14, 17, 18, 22
Lectura de textos	50	2	1, 2, 8, 9, 12, 18, 20
Redacció de treballs	28	1,12	1, 2, 3, 4, 5, 8, 9, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 22

Avaluació

L'avaluació d'aquesta assignatura es realitzarà a partir dels següents lliuraments per part de l'estudiant:

- Exàmens: 50% de la nota (25% cada parcial). És condició necessària però no suficient aprovar els dos parcials per separat per aprovar l'assignatura.
- Seminaris/Controls de lectura: 30% de la nota
- Presentació oral d'un tema del programa: 20% de la nota (treball en grup).

Consideracions importants:

- Per aprovar un exercici o un control de lectura, cal haver assistit al debat corresponent.
- Per aprovar l'assignatura, és condició necessària però no suficient superar ambdós exàmens parcials. Si hom suspèn un dels dos exàmens, l'assignatura no està aprovada.
- Les dates dels controls s'especificaran en el marc de la programació de l'assignatura (veure Campus Virtual).
- Hi haurà un examen per quadrimestre i un examen final per a qui hagi de recuperar algun dels parcials (o els dos)
- L'evidència de plagi en els exercicis o proves subjectes a avaluació implicarà suspendre l'assignatura.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Exàmens (dos parcials i el de recuperació si s'escau)	50% de la nota	5	0,2	1, 2, 3, 5, 6, 8, 9, 17, 20
Presentacions orals	20% de la nota	15	0,6	10, 11, 15, 21
Treballs en seminaris	30% de la nota	30	1,2	1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 22

Bibliografia

PRIMERA PART: ADMINISTRACIÓ PÚBLICA

Tema 1. Orígens històrics de l'administració actual.

- Ballart, X. i C. Ramió, 2000 *Ciencia de la Administración*, Valencia, Tirant lo Blanch, Capítol I.4.
- Painter, M. and Peters, G. (2010). "Administrative Traditions in. Comparative Perspective: Families, Groups and Hybrids." In: Tradition and public administration (pp. 19-30). Palgrave Macmillan: London.
- Colino, C. (2013). "La comparación de los gobiernos y las administraciones públicas". En Parrado, S. y Olmeda, J.A. (2013). Gobiernos y administraciones públicas en perspectiva comparada. Tirant lo Blanch.

Tema 2. L'administració d'avui: una perspectiva comparada.

- Chandler, J.A. 2000 *Comparative public administration*. London: Routledge.
- OECD 2019 *Government at a Glance*
- Peters, G. 2001 *The politics of bureaucracy*. London: Routledge.
- Parrado, S. (2013). "Las estructuras organizativas". En Parrado, S. y Olmeda, J.A. (2013). Gobiernos y administraciones públicas en perspectiva comparada. Tirant lo Blanch.

Tema 3. Camins de reforma de les administracions europees i de l'administració europea.

- Ballart, X. i C. Ramió, 2000 *Ciencia de la Administración*, Valencia, Tirant lo Blanch, Capítol I.3.
- Barzelay, M. i R. Gallego 2010, *Symposium issue on the Politics of Public Management Policy Change in France, Italy and Spain in Governance 23 (2)*.
- Peters, G. i J. Pierre, 2001. *Politicians, Bureaucrats and Administrative Reform*. London: Routledge.
- Pollit, C. i G. Bouckaert, *Public Management Reform*, Oxford University Press, 2004
- Ongaro, E. *Public Management Reform and Modernization: Trajectories of Administrative Change in Italy, France, Greece, Portugal and Spain*. Edward Elgar (Cheltenham, UK, Northampton, MA; USA)

Tema 4. La teoria aplicada a l'anàlisi de l'administració.

- Barzelay, M. 2001. *The new public management. Improving research and policy dialogue*. Berkeley. University of California Press.
- Ramió, C. 1999 Teoría de la Organización y Administración Pública. Madrid: Tecnos (Capítulo 2)
- Barzelay, Michael and Raquel Gallego (2010) "The Comparative Historical Analysis of Public Management Policy Cycles in France, Spain, and Italy: Symposium Introduction", *Governance 23(2)*: 209-224.
- Barzelay, Michael and Raquel Gallego (2006) "From 'new institutionalism' to 'institutional processualism': Advancing knowledge about public management policy change", *Governance*, 19(4): 531-558. ISSN: 0952-1895.

Tema 5. L'Administració Central de l'Estat.

- Ballart, X. i C. Ramió, 2000 *Ciencia de la Administración*, Valencia, Tirant lo Blanch, Capítol IV.
- Colino, C. (2008) "The Spanish model of devolution and regional governance: evolution, motivations and effects on policy making", *Policy & Politics* vol 36 no 4: 573-86

Tema 6. Administració de la Generalitat de Catalunya.

- Ballart, X. i C. Ramió, 2000 *Ciencia de la Administración*, Valencia, Tirant lo Blanch, Capítol V.

Tema 7. Administració local de Catalunya: Diputacions, Consells Comarcals i Ajuntaments.

- Ballart, X. i C. Ramió, 2000 *Ciencia de la Administración*, Valencia, Tirant lo Blanch, Capítol VI.
- Colino, C.. (2013). "Los gobiernos y las administraciones locales". En Parrado, S. y Olmeda, J.A. (2013). Gobiernos y administraciones públicas en perspectiva comparada. Tirant lo Blanch.

Tema 8. Administració europea.

- Olsen, J. 2003, 'Towards a European Administrative Space', *Journal of European Public Policy*, Vol.10, Issue 4, pp. 506-531

Tema 9. Models de gestió dels empleats públics a Europa.

- Ballart, X. i C. Ramió, 2000 *Ciencia de la Administración*, Valencia, Tirant lo Blanch, Capítol VII.
- Bekke, H. i van de Meer 2000 *Civil service systems in Western Europe*. Cheltenham: Edward Elgar.
- Bossaert, D., C. Demmke, K. Nomden y R. Polet, 2001, *Civil Services in the Europe of Fifteen. Trends and New Developments*. Maastricht, European Institute of Public Administration.
- Parrado, S. (2013). "La función pública". En Parrado, S. y Olmeda, J.A. (2013). *Gobiernos y administraciones públicas en perspectiva comparada*. Tirant lo Blanch.

Tema 10. Les polítiques de gestió dels recursos humans en el sector públic.

- Longo, F. 2004 *Mérito y flexibilidad. La gestión de las personas en las organizaciones del sector público*. Barcelona: Paidós.
- Farnham, D i S. Horton 2000. *Human resources flexibility in the public services*. London: Macmillan.

Tema 11. La motivació pel treball en el sector públic i el paper de la buroràcia representativa.

- Perry, J.L. and A. Hondeghem .2008. *Motivation in Public Management: the call of public service*. Oxford. Oxford University Press.
- Nicholson-Crotty, S.; Nicholson-Crotty, J.; Fernandez, S. (2017) "Will more black cops matter? Officer Race and Police-Involved Homicides of black citizens", *Public Administration Review*, 77(206-216).

Tema 12. La transparència i la evolució de l'administració electrònica

- Kosack, Stephen and Archon Fung (2014). Does Transparency Improve Governance?. *Annual Review of Political Science*. 17(1): 65-87
- Esteller-Moré, Alejandro & Polo-Otero, José (2012). Fiscal Transparency, *Public Management Review*, 14:8, 1153-1173, DOI:10.1080/14719037.2012.65783

Tema 13. La rendició de comptes governamental

- Bovens, Mark (2010). Two concepts of accountability: accountability as a virtue and as a mechanism. *West European Politics*. 33(5): 946-967.

BLOC VARIABLE (extractarà 1 dels següents 2 temes)

Tema 14. Grups d'interès, conflictes d'interès, i ètica pública

- Villoria, M. 2000. *Ética Pública y Corrupción: Curso de ética administrativa*. Madrid: Tecnos-UPF.
- Baumgartner, Frank R., Berry, Jeffrey M., Hojnacki, Marie, Kimball, David C. and Leech, Beth L. (2014) *Election Law Journal: Rules, Politics, and Policy*.13(1): 194-209

Tema 15. Les polítiques públiques a l'Estat regulador

- Majone Giandomenico (1994). The rise of the regulatory state in Europe. *West European Politics* .17(3): 77-101
- Jordana, Jacint, Levi-Faur, David and Fernández i Marín, Xavier (2011). The Global Diffusion of Regulatory Agencies: Channels of Transfer and Stages of Diffusion. *Comparative Political Studies*. 44(10): 1343-1369
- Jordana, Jacint. 2019. *Barcelona, Madrid y el Estado. Ciudades globales y el pulso por la independencia en Cataluña*. Madrid: Catarata.

SEGONA PART: POLÍTIQUES PÚBLIQUES

Tema 1. Expansió de la intervenció estatal: Mitjans s.XX-principis XXI, àmbits i problemàtiques.

- Gallego, R.; Gomà, R.; Subirats, J. (eds) 2003 *Estado de Bienestar y Comunidades Autónomas: La descentralización de las políticas sociales en España*. Madrid: Tecnos-UPF. (capítols 1, 2)
- Del Pino E.; Rubio, J. M. (eds.) (2013) *Los estados de bienestar en la encrucijada. Políticas sociales en perspectiva comparada*. Madrid: Tecnos. Capítulo 1.

Tema 2. Estat del benestar: origen, diversificació, reestructuració, crisi.

- Esping-Andersen, G. 1990 *The Three Worlds of Welfare Capitalism*. Cambridge: Polity.
- Esping-Andersen, G. ed. 1996 *Welfare States in Transition*. London: Sage.
- Bonoli, G. (2007). Time Matters: Postindustrialization, New Social Risks, and Welfare State Adaptation in Advanced Industrial Democracies. *Comparative Political Studies*, 40(5), 495-520.
- Gallego, Raquel (dir.) (2016) *Descentralización y desigualdad en el estado autonómico*. Valencia: Tirant lo Blanch. ISBN: 978-84-9086-329-9. (Capítols 1 i 11).
- Gallego, Raquel; Ricard Gomà; Joan Subirats (2003) "Las dinámicas de cambio en las políticas sociales: España en perspectiva comparada", in Gallego, Raquel; Ricard Gomà; Joan Subirats (eds.) *Estado de bienestar y Comunidades Autónomas*. Madrid: Tecnos-UPF (pg.46-80). ISBN: 84-309-3941-5.
- Subirats, Joan and Raquel Gallego. (eds.) (2002) *Veinte años de autonomías en España: Leyes, políticas públicas, instituciones y opinión pública*. Madrid: Centro de Investigaciones Sociológicas. ISBN: 84-7476-341-X

Tema 3. Salut

- Gallego, R. i Subirats, J (dirs.) (2011) *Autonomies i desigualtats a Espanya: Percepcions, evolució social i polítiques de benestar*. Barcelona: Institut d'Estudis Autonòmics. (Capítols 8 i 9).
https://ddd.uab.cat/pub/lilibres/2011/194392/autdesesp_a2011.pdf
- Health at a Glance 2019: OECD Indicators, OECD Publishing, Paris,
<https://doi.org/10.1787/4dd50c09-en>.
- Pérez Durán, Ixchel (2016). Health Care Inequality in Spain, the Health Delivery System and the Public Private Sector Mix. *Global Social Welfare*. 3 (3): 179-191 (Link)
- Gallego, R.; Barbieri, N.; González, S. (2017) "Explaining cross-regional policy variation in public sector reform: Institutions and change actors in the health sector in Spain", *Public Policy and Administration*, Vol 32(1): 24-44. DOI: 10.1177/0952076716637897 (first published online 2016).
- Gallego, R. (dir) (2014) *Descentralització i autonomia política: L'impacte de la ideologia i el finançament territorial en els models sanitaris de Catalunya i Andalusia*.
http://www.gencat.cat/governacio/pub/sum/iea/IEA_92.pdf

Tema 4. Educació

- Murillo, F.J., Martínez-Garrido, C. (2018) "Magnitud de la segregación escolar por nivel socioeconómico en España y sus Comunidades Autónomas y comparación con los países de la Unión Europea", *Revista de Sociología de la Educación (RASE)*, 11(1): 37-58.
<https://ojs.uv.es/index.php/RASE/article/view/10129/10853>
- Gallego, R.; Gomà, R.; Subirats, J. (eds) 2003 *Estado de Bienestar y Comunidades Autónomas: La descentralización de las políticas sociales en España*. Madrid: Tecnos-UPF. (Capítol 3)
- Gallego, R.; Subirats, J. dir. 2011. *Autonomies i desigualtats a Espanya: Percepcions, evolució social i polítiques de benestar*. Barcelona: Institut d'Estudis Autonòmics. (Capítols 4, 5, 6)
- OECD 2019 *Education at a glance. OECD Indicators 2019*.

Tema 5. Ocupació (accés al treball de joves i dones)

- Salido, O. (2011) 'Female employment and policies for balancing work and family life in Spain' in Guillén and León (eds) *The Spanish Welfare State in the European Context*. Surrey and Burlington: Ashgate, pp. 187-208.
- BBVA (2011) (varios autores) *Desempleo juvenil en España: causas y soluciones Documento Trabajo 11/30*
http://www.bbvaesearch.com/KETD/fbin/mult/WP_1130_tcm346-270043.pdf

- Dolado, J. Et al (2013) "Youth Labour Market Performance in Spain and its Determinants: a micro-level perspective" OECD Working Papers No 1039;

Tema 6. Recolzament a les famílies (dependència/cura infantil)

- Barbieri., N. I Gallego, R. (2016) "El despliegue de la Ley de Dependencia en el País Vasco y la Comunidad de Madrid (2007-2012): el margen de la autonomía política", *Zerbitzuan - Revista de Servicios Sociales*, 60, 93-111.
- Bernardi, F. (2005) "Public policies and low fertility: rationales for public intervention and a diagnosis for the Spanish case" *Journal of European Social Policy*" 15(2) 123-138.
- León, M. & Salido, O. (2012) "Las políticas de protección a las familias en perspectiva comparada: Divergencias Nacionales frente a desafíos compartidos" en Del Pino, E. Y Rubio, M. J. *Los Estados de Bienestar en la Encrucijada. Políticas Sociales en Perspectiva Comparada* Madrid, Tecnos: 291-306

Tema 7. Pobresa i exclusió social

- Aguilar, M. (2009) "Servicios Sociales: las tribulaciones de un sector emergente" en Moreno, L. (ed.) (2009) *Reformas de las políticas del bienestar en España*, Madrid, Siglo XXI
- Laparra, M y Pérez, B. (2012) (coord) *Crisis y fractura social en Europa. Causas y efectos en España* Obra Social La Caixa (pdf disponible online) Capítulos II y III

Tema 8. Polítiques de gènere

- Espinosa-Fajardo, J. y Bustelo, M. (2019). ¿Cómo evaluamos el éxito de las políticas de igualdad de género? Criterios y herramientas metodológicas. *Revista Española de Ciencia Política*, 49, 151-172.
- Lombardo, E. y León, M. (2014). Políticas de igualdad de género y sociales en España: origen, desarrollo y desmantelamiento en un contexto de crisis económica. *Investigaciones feministas*, 5, 13-35

BLOC VARIABLE: Es tractaran 2 dels següents 5 temes.

Tema 9. Polítiques d'habitatge

- Donat, C. (2017) "Els set reptes dels nous plans i polítiques locals d'habitatge", a DDAA, *Repensar la metropoli: noves claus per a un projecte col·lectiu*. Barcelona: IERMB-AMB.
- Leal, J. (coord.) (2010) *La política de vivienda en España*. Ed. Pablo Iglesias
- Trilla, C. (2001) *La política de vivienda en una perspectiva europea comparada*. Barcelona: Obra Social La Caixa.

Tema 10. Polítiques urbanes i rehabilitació de barris

- Nel-lo, O., Blanco, I. (2015) La segregació urbana a la regió metropolitana de Barcelona. Paper de Treball del PEMB, Gener. Disponible a: http://www.pemb.cat/ca/publicacions/la_segregacio_urbana_a_la_regio_metropolitana_de_barcelona/41/
- Nel-lo, O. (2011) "The five challenges of urban rehabilitation: The Catalan experience", *Urban Research and Practice*, <http://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/17535069.2011.616748>

Tema 11. Acció exterior

- Colino C., 2007, La acción internacional de las comunidades autónomas y su participación en la política exterior española, Fundación Alternativas, Madrid (Ch. 1, 2, 3)
- Panara C. and De Becker, A. (eds), 2011, *The Role of the Regions in EU Governance*, Springer
- Noferini, A., 2012, The participation of sub-national governments in the Council of the EU: some evidence from Spain, *Regional and Federal Studies*, Vol. 22, N.4

Tema 12. Cohesió europea.

- Morata, F. and L. Popartan, "Cohesion Policy in Spain", in M. Baun (ed.), *EU Cohesion Policy After the Enlargement* (2008)

- J. Jordana, F. Mota, Noferini, 2010, La Política de Cohesión Europea en dos regiones españolas: configurando las redes de políticas y el capital social, in Gestión y Análisis Políticas Públicas, Instituto Nacional Administración Publica, Madrid
- Mota, F., Noferini A, Evidence from Structural Funds implementation in two Spanish Regions in Simona Milio, 2010, From Policy to Implementation in the European Union: The Challenge of a Multi-Level Governance System, I.B.Tauris & Co Ltd., London

Tema 13. Acció Comunitària en Salut

- <https://igop.uab.cat/salut-comunitaria/>

Tema 14. Polítiques públiques a escala local. El rol de les Ciutats en la implementació dels Objectius de l'Desenvolupament Sostenible.

- Sanahuja, J. A. (2016). La Agenda 2030 y los Objetivos de Desarrollo Sostenible: hacia una ética universalista del desarrollo global, disponible aquí <http://revistas.comillas.edu/index.php/razonyfe/article/view/9612/9027>
- La Agenda 2030 y los Objetivos del Desarrollo Sostenible disponible aquí <https://www.un.org/sustainabledevelopment/es/>

Journals

European Journal of Political Research

Governance -An International Journal of Policy, Administration and Institutions

International Journal of Public Administration

International Journal of Public Sector Management

International Public Management Journal

Journal of Comparative Policy Analysis

Journal of European Public Policy

Journal of European Social Policy

Journal of South European Society and Politics

Journal of Policy Analysis and Management

Journal of Public Administration Research and Theory

Journal of Public Policy

Public Administration -An international quarterly

Public Management Review

Programari